

ÚVOD K POŘÁDKU ZERA'IM

Seder Zera'im (semena) je první a nejkratší ze šesti pořádků Mišny. Nebylo tomu tak vždy – např. ve výčtu rabiho Tanchumy v midraši Be-midbar raba 13:15 je uveden až jako druhý, přičemž první místo zaujímá seder Mo'ed. Nicméně pořádek Zera'im klade na první místo již Gemara (Šabat 31a), kde Reš Lakiš vyložil verš Iz 33:6 **וְהָיָה אֱמוּנַת עַמִּיךָ חָכְמָה וְיִשׁוּעָה וְיִשׁוּעַת ה' הִיא אוֹצְרוֹ: הַסֵּן** „A víra tvých časů ti bude silou, spásou, moudrostí a věděním, bázeň před Hospodínem je jejím pokladem“ následovně: *víra* (אֱמוּנָה) je seder Zera'im, neboť člověk chová víru v Živitele světa a s touto vírou osívá zemi; *tvých časů* (עֲתִידֵיךָ) je seder Mo'ed (stanovený čas, zabývající se svátky); *silou* (הַסֵּן) je seder Našim, týkající se zákonů manželství, neboť

ten, kdo by žil bez ženy, jako by žil bez ochranné zdi; *spásou* (יִשׁוּעָה) je seder Nezikin, věnující se trestnímu právu a bránící pronásledovaného před pronásledovatelem; *moudrostí* (חָכְמָה) je seder Kodašim, věnující se obětem; a *vědění* (יִשׁוּעָה) je seder Teharot, který je velmi náročný na studium. Jelikož víra stojí na počátku a na víře závisí veškeré zákony související s obděláváním země, byl tento pořádek zařazen na samotný začátek sebraného učení Mišny. Zera'im se tedy věnuje především otázkám souvisejícím se zemědělstvím a příkázáním závislým na *Erec Jisra'el* (*micvot še-talujot be-Erec Jisra'el*), např. způsobům obdělávání pole, sklizni úrody, oddělování desátků, kněžských darů aj. Obsahuje celkem jedenáct traktátů v tomto pořadí:

1. Brachot – pozhennání – 9 kapitol. Recitace Šema ráno a večer, recitace *Amidy*, *Birkat ha-mazon* aj.
2. Pe'a – okraj pole – 8 kapitol. Výklad Lv 19:9, 23:22 a Dt 24:19. Definice darů chudým.
3. Demaj – podezřelý – 7 kapitol. Podezření, že z úrody nebyl oddělen desátek.
4. Kil'ajim – zkřížené druhy – 9 kapitol. Co je *kil'ajim* a co ne, které plodiny se mohou sázet vedle sebe.
5. Švi'it – sedmý rok – 10 kapitol. Zákony ohledně sedmého roku sedmiletého cyklu, milostivé léto.
6. Trumot – dary kněžím – 11 kapitol. Výklad Nu 18 a Dt 18:4. Odvody kněžím z úrody.
7. Ma'asrot – desátky – 5 kapitol. Výklad Nu 18,21. Z čeho se musí odvádět desátek a z čeho ne.
8. Ma'aser šeni – druhý desátek – 5 kapitol. Výklad Dt 14:22, pravidla pro druhý desátek.
9. Chala – 4 kapitoly. Výklad Nu 15,8. Jak a kdy se odděluje *chala* z těsta.
10. Orla – neobřezané stromy – 3 kapitoly. Výklad Lv 19:23. Kdy se smí a kdy nesmí jíst plody stromů.
11. Bikurim – prvotiny – 3 (4) kapitoly. Přinášení prvotin do Chrámu. Rozdíl mezi prvotinami a desátkem.

V tomto výčtu mezi ostatními traktáty tematicky vyniká traktát Brachot, který nemá na první pohled nic společného se zemědělstvím. Druhým výjimečným aspektem sederu Zera'im je samotné pořadí traktátů. Ve všech ostatních pořádcích jsou traktáty uspořádány jednoduše podle počtu kapitol. Nejobsáhlejší jsou na začátku, nejkratší na konci (jedinou výjimkou je traktát Makot v sederu Nezikin se čtyřmi kapitolami, ale ten byl původně součástí traktátu Sanhedrin). Ne tak ovšem seder Zera'im, kde jsou traktáty uspořádány v sekvenci 9-8-7-9-10-11-5-5-4-3-3. Podle Albecka je toto nepravidelné uspořádání sederu způsobené právě zařazením traktátu Brachot na první místo. To pak zdůvodňuje tím, že učení v něm obsažené představuje základ rabínské věrouky, neboť se zabývá recitací Šema a *Amidy*, což jsou věci, které má každý Žid bezpodmínečně znát. Traktáty, které následují, jsou tedy uspořádány nikoli podle velikosti, ale spíše do tematických okruhů.

V Babylónském talmudu je z pořádku Zera'im zastoupen pouze traktát Brachot – ostatní traktáty Gemarou opatřeny nebyly. To je způsobeno patrně

tím, že pro babylónské *amora'im* nestály otázky související se zemědělskou činností v *Erec Jisra'el* na prvním místě. *Amora'im* ze západu (tj. z *Erec Jisra'el*) naopak tomuto tématu věnovali velkou pozornost.

S přesunem těžiště židovského náboženského života mimo *Erec Jisra'el* a s tím související vyšší autoritou Babylónského talmudu se pořádek Zera'im ocitl spíše na okraji zájmu, neboť jeho studium představovalo v podmínkách diaspory čistou teorií. To se změnilo až s vyhlášením Státu Izrael, díky kterému se tyto zákony staly opět praktickou *halachou*.

Bylo by ale chybou vnímat seder Zera'im jen jako „zemědělský“ oddíl. *Halachot* v něm obsažené s sebou nesou nejen zákony ohledně obdělávání země, ale také velmi výrazný sociální a ekologický podtext – pouze bude-li se člověk chovat k půdě podle stanovených pravidel, bude mu tato země dávat úrodu a obživu. A pouze bude-li se člověk chovat k ostatním lidem jako ke svým bližním, nedojde k tomu, aby docházelo k hladomorům a sociálním nepokojům. To je hlavní poselství sederu Zera'im do dnešních dnů.